

Posudek oponenta

Téma disertační práce: Tělesné složení a životní styl 11-12 leté školní mládeže
v Ústeckém kraji.

Autor: Mgr. Martin Nosek

Školitel: Prof. Ing. Václav Bunc, CSc.

Předložená disertační práce řeší velmi aktuální společenský úkol přispět k řešení problematiky tělesného složení dětí ve věku 11 – 12 let v závislosti na životním stylu. Práce je zaměřena na analýzu výsledků měření tělesného tuku a dotazování v oblasti životního stylu včetně realizovaných pohybových aktivit u dětí středního věku. Zaměření analýzy výsledků na děti a jejich rodiče je důležitým momentem, který práci významně obohacuje.

Disertační práce je členěna do deseti kapitol včetně seznamu literatury a příloh. Má celkový rozsah 135 stran, 15 stran literatury a na dalších 3 stranách jsou 2 přílohy.

Posudek a připomínky rozdělím do dvou okruhů: První okruh se bude týkat teoreticko-metodologické části práce (kapitola 1-3), druhý okruh pak výzkumné části a závěrů (kapitola 4-8).

K teoreticko-metodologické části práce:

Úvodní část i druhá kapitola nazvaná „Problém“ se týká vstupu do problému, vysvětlení některých základních pojmů a literárního přehledu poznatků, které se vztahují k danému tématu. I když každý z dílčích problémů je relativně složitý, např. „nadváha a obezita v dětství přechází téměř pravidelně na obezitu dospělých“, domnívám se, že se s nimi autor dobře vyrovnal.

Zařazení výzkumného šetření do Ústeckého kraje je ze všech uvedených aspektů životní úrovně, životního prostředí, skladby obyvatelstva, nezaměstnanosti správným nejen z celorepublikového hlediska, ale výsledky budou důležitou informací pro politickou reprezentaci kraje.

Několik poznámek k teoretickým východiskům – 3. kapitola. Vymezení období středního věku je jistě diskutabilní, autor se však přihlásil k českým autorům (Matějček 1986, Seliger 1980). U dětí vždy musíme vzít v úvahu období plnosti a období vytáhlosti a je možné, že výsledky u některých jedinců byly jimi ovlivněny. Souhrnné výsledky však příliš neukázaly výkyvy v zjištěných hodnotách.

V subkapitole 3.2.1 mě zaujalo senzitivní období predikce nadváhy a obezity do dospělosti (strana 22-23) i upozornění na spolehlivost přístrojů BIA 2000M.

I další čtyři subkapitoly 3.3-3.7 jsou zpracované na erudované úrovni a potvrzují hluboký zájem autora o uvedenou problematiku. Dokazuje tak, že se autor uvedeným problémem dlouhodobě zabývá a že má Ústecký kraj zmapován. Na závěr 3. kapitoly autor sepsal ucelenou syntézu (subkapitola 3.8.) poznatků z této části práce a naznačil, proč a jakým směrem se bude ubírat ve výzkumném šetření.

Připomínky a dotazy k této části práce:

1. Rozdělení pohybové aktivity s. 38 citován je Kasa, provedl již Čelikovský, 1990.
2. Charakteristika sportu ze s. 38 není v souladu s charakteristikou na s. 40 v bodě a.
3. Na s. 42 je jako výzkumná metoda uváděna „Anketa“, sice s citací, ale řada autorů anketu, jako výzkumnou metodu neuznává.
4. Na s. 108 byla pro posouzení BMI použita součinnová korelace, autor uvádí Spearmenna (pořadová korelace).
5. Zda Dollman, et al., (2005) s. 45 zkoumal školní tv i v ČR.

K výzkumné části a závěrům práce:

Podle mého názoru se autorovi podařilo skloubit současné poznání z literárních pramenů v kompaktní teoreticko-metodologická východiska pro vymezení empirického výzkumu, jeho cíle, hypotézy a úkoly. Ty jsou konkrétně formulovány společně s plánem pilotní studie, vlastního šetření, diagnostickými metodami včetně diagnostikovaných výběrových souborů v kapitolách 4-8.

Výhrady mám v kapitole 4. Cíl, hypotézy a úkoly práce k pojmu „množství pohybové aktivity“, použil byl pojem objem. Druhá část cíle se mně jeví jako úkol. Rovněž nepokládám za zdařile vyslovenou pátou hypotézu.

Poměrně značnou pozornost věnoval doktorand popisu 5.kapitoly Metody a organizace výzkumu. Považuji zvláště za důležité vyzvednout pilotní studii, randomizovaný výběr souborů, výběr měst i organizaci celého šetření včetně analýzy dat. Kapitola je zpracována velmi fundovaně. Na s. 66 chybí odkaz na přílohu 2 – Dotazník pro rodiče.

Meritorní částí práce je kapitola 6 Výsledky. Vysoký počet dat autor uspořádal do šesti přehledných subkapitol, z nichž tři se týkají závislosti znaků dětí na rodičích. Pokud jde o vlastní výsledky a verifikaci hypotéz, výsledky a závěry autora z části korespondují s dosavadními poznatky, z části pak zjištěné tendence nevykazují.

Shodně jako je zpracována kapitola Výsledky má i erudovanou úroveň kapitola 7 Diskuze a doporučení. Interpretace výsledků i návazná diskuze z aspektu literárních poznatků je provedena správně i z aspektu verifikace autorem formulovaných hypotéz k dílčím okruhům problémů.

Obě kapitoly 6 a 7 obsahují podrobné odpovědi na všechny určené úkoly a hypotézy. Kapitola 7 je vhodně doplněna doporučením pro praxi i pro další výzkum.

Připomínky a dotazy k této části práce:

1. Na s. 122 autor uvádí, že děti konzumují v pozdních večerních hodinách sladkosti, ale toto nezjišťoval.
2. Na s. 123 opět uvádí konzumaci „Red Bull“ u dětí, jakým způsobem toto zjišťoval.
3. Na s. 131 autor píše, že učitelé tv by měli dohlížet na příjem tekutin, skutečně je o tom přesvědčen?

Závěry práce vyznívají v jednoznačnou odpověď na stanový cíl hypotézy i vytýčené úkoly. Rovněž je zřejmé, že se děti Ústeckého kraje ve srovnání s ostatními oblastmi ČR neodlišují od dětí ostatních krajů.

Formální zpracování disertace nepřevyšuje běžný standard. Tabulky mohly být zpracovány v lepší kvalitě, obrázky jsou v pořádku. Struktura textu odpovídá zvyklostem. Seznam použité a citované literatury (199 bibliografických citací) přesvědčuje o poměrně značné šíři řešeného problému.

Předložená disertační práce přes některé nedostatky, které uvádím, svědčí o tom, že autor prokázal způsobilost k samostatné tvůrčí vědecké práci. Prokázal, že má široký teoretický přehled v předmětné literatuře, že ovládá vědecké metody a dokáže je vhodně používat, že umí zpracovat velké množství dat. Důkazem seriózního zájmu o řešení této aktuální tematiky je i zaměření jeho publikační činnosti.

Vzhledem k tomu, že oponovaná práce vyhovuje požadavkům kladeným na doktorskou disertaci, navrhuji v případě úspěšné obhajoby, aby byl Mgr. Martinu Noskovi udělen titul PhD. v oboru kinantropologie.

V Ústí nad Labem, 14.12.2010

Doc. PhDr. Zdeněk Havel, CSc.
oponent práce

